

To: [REDACTED]
[REDACTED]@rivm.nl]; [REDACTED]
[REDACTED]@rivm.nl]; [REDACTED]
[REDACTED]@rivm.nl]; [REDACTED]
[REDACTED]@rivm.nl]; [REDACTED]
[REDACTED]@rivm.nl]; [REDACTED]
[REDACTED]@rivm.nl]; [REDACTED]

From: [REDACTED]
Sent: Wed 5/6/2020 6:21:18 AM
Subject: Antwoordbrief Kamer COVID, luchtkwaliteit, veehouderij is uit
Received: Wed 5/6/2020 6:21:19 AM

[beantwoording-kamervragen-lid-van-esch-pvdd-over-dat-een-slechte-luchtkwaliteit-de-overlevingskansen-voor-mensen-met-het-covid-19-virus-verslechtert.pdf](#)

Beste allen,

In de bijlage en ook via onderstaande link de antwoordbrief over COVID, luchtkwaliteit en veehouderij die afgelopen maandag openbaar geworden is.

<https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-infrastructuur-en-waterstaat/documenten/kamerstukken/2020/05/04/beantwoording-kamervragen-lid-van-esch-pvdd-over-dat-een-slechte-luchtkwaliteit-de-overlevingskans-voor-mensen-met-het-covid-19-virus-verslechtert>

Ondertussen is er een nieuwe set Kamervragen (2020Z07910) over verband luchtvervuiling en infectierisico Covid-19. Deze vragen zijn bij LNV binnengekomen maar mogelijk zal net als bij de andere Kamervragen IenW de trekker worden bij de beantwoording. RIVM zal betrokken worden in deze beantwoording. De vragen zijn mede n.a.v. de studie van de Wereldbank en de Harvard studie. Binnen het RIVM was al de actie gestart om d.m.v. uitbreiding Q&A's van het Kennisplatform Veehouderij over deze studies te communiceren en deze aanvullende Q&A's hopen we binnenkort op de website te plaatsen.

Vriendelijke groeten,
Miriam

2020Z07910
(ingezonden 4 mei 2020)

Vragen van de leden Kröger en Bromet (beiden GroenLinks) aan de Ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en van Infrastructuur en Waterstaat over het verband tussen luchtvervuiling en het infectierisico van COVID-19.

1 Bent u bekend met de studies 'Incidence of COVID-19 and Connections with Air Pollution Exposure: Evidence from the Netherlands' van de World Bank Group, 'Exposure to air pollution and COVID-19 mortality in the United States: A nationwide cross-sectional study' van Harvard en het AD-artikel 'Corona blijkt harder toe te slaan in gebieden met intensieve veehouderij'? 1) 2) 3)

2 Wat is uw reactie op het feit dat luchtvervuiling in verband wordt gebracht met een hoger infectierisico en mogelijk in verband staat met de ernst van het verloop van het coronavirus?

3 Wat vindt u ervan dat bewoners van gebieden waar de luchtvervuiling 20% hoger is dan de norm twee keer zo vatbaar zijn voor besmetting met het coronavirus? Hoe speelt dit mee in het beleid tegen verdere verspreiding van de ziekte en bescherming van de bevolking? Kunt u uw antwoord nader toelichten?

4 Wist u dat de luchtvervuiling in Brabant als mogelijke verklaring wordt gegeven voor het relatief hoge aandeel besmettingen in de provincie?

5 Bent u bekend met het feit dat het gebied in noordoost-Brabant dat relatief hard getroffen werd door de varkenspest en de Q-koorts, nu ook relatief hard getroffen wordt door het coronavirus? Wat vindt u hiervan en in hoeverre heeft u de situatie rondom de luchtkwaliteit in Brabant in beeld? 4)

6 Deelt u de mening van de onderzoekers dat het verband tussen luchtvervuiling, het ziekteverloop en het infectierisico van het coronavirus nader moet worden onderzocht? Zo ja, hoe bent u van plan invulling te geven aan dit pleidooi?

7 Bent u bereid het meetnetwerk onder anderen in Brabant uit te breiden om het verband tussen de luchtkwaliteit en het coronavirus nader te onderzoeken?

8 Bent u bereid om naast de statistische correlaties ook te onderzoeken hoe de luchtvervuiling bijdraagt aan meer besmettingen en een ernstiger ziektebeeld?

9

Bent u bereid om te onderzoeken of luchtvervuiling door verbrandingsprocessen of juist luchtvervuiling uit de intensieve veehouderij bijdraagt aan dit fenomeen?

10

Deelt u de mening dat de luchtvervuiling, met name in gebieden met hoge concentraties, versneld moet worden teruggedrongen indien het verband tussen de luchtkwaliteit en het infectierisico van het coronavirus op basis van nader onderzoek standhoudt? Zo ja, wat voor maatregelen bent u bereid te treffen om de luchtvervuiling in Brabant en andere gebieden in Nederland in te perken om de verdere verspreiding van het coronavirus en soortgelijke andere virussen te minimaliseren? Kunt u uw antwoord nader toelichten?

1) World Bank Group, 24 april 2020 - 'Incidence of COVID-19 and Connections with Air Pollution Exposure: Evidence from the Netherlands'

(<http://documents.worldbank.org/curated/en/46248158756439003/Incidence-of-COVID-19-and-Connections-with-Air-Pollution-Exposure-Evidence-from-the-Netherlands>)

2) Harvard T.H. Chan School of Public Health, 27 april 2020 - 'Exposure to air pollution and COVID-19 mortality in the United States: A nationwide cross-sectional study' (<https://www.medrxiv.org/content/10.1101/2020.04.05.20054502v2.full.pdf>)

3) AD, 30 april 2020 - 'Corona blijkt stuk harder toe te slaan in gebieden met intensieve veehouderij'

(<https://www.ad.nl/binnenland/corona-blijkt-stuk-harder-toe-te-slaan-in-gebieden-met-intensieveveehouderij~a21d0df6/?>)

4) EenVandaag, 27 april 2020 - 'Noordoost-Brabant wordt keer op keer hard getroffen door infectiezieken, experts willen onderzoek naar luchtkwaliteit en veehouderij' (<https://eenvandaag.avrotros.nl/item/noordoost-brabant-wordt-keer-op-keer-hard-getroffen-door-infectiezieken-experts-willen-onderzoek-na/>)

From: 5.1.2e

Sent: vrijdag 1 mei 2020 12:35

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
 <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
 Cc: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
 <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: Antwoordbrief Kamer COVID, luchtkwaliteit, veehouderij nog vertrouwelijk (niet openbaar)

Beste allen,

Deze mail ter informatie om jullie te laten weten dat de antwoordbrief en beslisnota waarbij we IenW en VWS ondersteund hebben om de vragen over COVID, luchtkwaliteit en veehouderijen te beantwoorden nog niet uit zijn en daarmee nog steeds vertrouwelijk. Indien mogelijk zal deze Kamerbrief samen met de volgende VWS brief over corona naar de Kamer gaan en dat wordt op zijn vroegst volgende week. Ik houd jullie op de hoogte en laat het z.s.m. weten als we naar deze antwoordbrief kunnen verwijzen of stukken eruit kunnen citeren.

Vriendelijke groeten,

Miriam

5.1.2e
 RIVM, Centrum DMG

5.1.2e
 5.1.2e
 werkdagen 5.1.2e